

SAKSFRAMLEGG

Til:	Møtedato:	Sak:
Fakultetsstyret for Fakultet for biovitenskap, fiskeri og økonomi	02.02.2017	

Revidering av budsjettfordelingsmodellen for BFE

Innstilling til vedtak:

1. Fakultetsstyret vedtar følgende budsjettfordelingsmodell for BFE, gjeldende fra og med 2018:
  - Fakultetsadministrasjon, fartøydriфт, fellesutgifter, og lønn til faste stillinger budsjetteres sentralt ved fakultetet. Det samme gjelder dekningsbidrag, leiestedskostnader og egeninnsats knyttet til eksterne prosjekter. Større utstyrsenheter prioriteres av fakultetsstyret fortrinnsvis i forbindelse med budsjettprosessen det enkelte år.
  - Bevilgningen til instituttene fordeles slik:
    - a. En basisdel, p.t. kr 5 000 per stilling, vektet 1,5:3,5 mellom ikke-eksperimentell og eksperimentell virksomhet. En vekting på 2,5 til HHT som kompensasjon for virksomhet på flere campuser.
    - b. En resultatdel hvor studiepoengs- og kandidatproduksjon teller halvparten av de øvrige indikatorene, pt. hhv. 17 og 34 % av universitetets sats.
    - c. Et beløp tilsvarende 10 % av den øvrige bevilgningen til instituttene, settes av til strategiske formål ved instituttene.
  - Den samlede bevilgningen og satsene til instituttene kan tilpasses de økonomiske rammene det enkelte år.
  - Instituttene kan overføre ubenyttede midler til neste år. Merforbruk må dekkes inn påfølgende år. Personlige driftsposter kan overføres til neste år med inntil kr 75 000.
2. Administrasjonen tar initiativ til at kostnadsfordelingen mellom fakultetet og instituttene gjennomgås. Gjennomgangen skal sørge for ryddige ansvarsforhold, og skal ikke ha stor omfordelingseffekt sammenlignet med i dag.

Instituttene bes gjennomgå prinsippene for tildeling av driftsmidler til ansatte og grupper.

Begrunnelse:

Styret ble i forrige møte forelagt en forberedende sak om revidering av budsjettfordelingsmodellen til BFE (sak 36-16). Instituttene ble bedt om å gi en beskrivelse av

sine interne modeller, og å komme med synspunkter på fakultetets modell. Svarene ligger som vedlegg 1-3.

Det nye nasjonale finansieringssystemet ble vedtatt i Stortinget som beskrevet i sak 36-16. UiT endrer sin budsjettfordelingsmodell som følge av dette. Som vedlegg 4 følger intern høring om modellen, og som vedlegg 5 BFEs høringssvar.

Høringssvar fra instituttene ved BFE

NFH mener at modellen har mange positive sider. Modellen gir forutsigbarhet, samtidig som den ansvarliggjør instituttene. Samtidig påpekes det at undervisning i eksperimentelle fag er kostbart. I følge instituttet er kostnadene til undervisning minst dobbelt så høye som det instituttet mottar i form av studiepoengfinansiering. NFH ber om at man vurderer enten satsene for eksperimentell studiepoengproduksjon, alternativt fordelingen for bestemte kostnad er mellom fakultet og institutt.

NFH ønsker også at det settes av en post til serviceavtaler og vedlikehold av utstyr sentralt på fakultetet. Det pekes også på at miljøer som kjøper analyser eksternt må hensyntas på samme måte som miljøer hvor fakultetet velger å investere i større utstyrsplattformer internt. NFH ber også om at deler av fakultetets leiestedskostnader settes av til oppbygging av utstyrsparken. Til sist bes det om at kostnadsfordelingen mellom fakultet og institutt gjennomgås, særlig i forhold til rekrutterings- og formidlingstiltak.

HHT peker på den ulike vektingen av studiepoeng og forskningskomponentene i fakultetets modell, og etterlyser en nærmere begrunnelse for forskjellen. HHT mener at forskjellen forsterkes ved at HHT bare har ikke-eksperimentelle stillinger, og derfor får lavere basisbevilgning enn de to øvrige instituttene. I stedet for å diskutere satser og beløp, ser HHT det likevel som mer fruktbart å diskutere hvordan modellen setter instituttene i stand til å oppfylle primæroppgavene sine. Det pekes spesielt på utfordringene og merkostnadene ved flercampusdrift og faglig utvikling på de ulike campusene.

HHT nevner spesielt også at EVU blir svakere premiert i det nye finansieringssystemet, ved at noe av studiepoengbevilgningen omgjøres til en indikator for kandidatproduksjon.

AMB nevner behovet for gode insentiver for undervisning, ettersom instituttet bidrar på flere studieprogrammer utover sine egne. De tar spesielt opp vanskeligheter med kreditering for undervisning på tvers av institutter.

Instituttet nevner spesielt behovet for å kunne tildele noen rekrutteringsstillinger ut fra faglige og strategiske hensyn, og ikke bare som belønning eller til spesielle satsinger.

Alle instituttene uttaler at de er fornøyde med fakultetets beslutningsstruktur. AMB nevner dessuten styrken ved at man kan se behov på tvers av instituttene og at modellen gir god beslutningseffektivitet. Med unntak av mindre justeringer nevnt ovenfor, ønskes grunntrekkene i modellen videreført.

For budsjettfordelingsprinsippene ved de enkelte instituttene vises det til vedleggene.

Vurdering av fakultetets budsjettfordelingsmodell

Det ble gitt en overordnet vurdering av modellen i den forberedende saken (36-16). Modellen har i all hovedsak fungert bra, noe tilbakemeldingene fra instituttene også viser. Det kan likevel være grunn til å se nærmere på enkelte deler av modellen.

Eksperimentelle vs. ikke-eksperimentelle fag

NFH tar opp kostnadsforskjellene mellom undervisning i eksperimentelle og ikke-eksperimentelle fag. Laboratorieundervisning koster i forhold til rekvisita og kjemikalier. I tillegg har flere av de marine programmene ekskursjoner og undervisningstokt. I studiepoengfinansieringen skilles det mellom ikke-eksperimentelle og eksperimentelle fag. På lavere grad er vektingen henholdsvis 1 og 1,25, og på høyere grad 1,5 og 2. Ved BFE gis instituttene dessuten en fast basisbevilgning for hver vitenskapelige stilling. Bevilgningen er på 7 500 for ikke-eksperimentelle stillinger og 17 500 på eksperimentelle (vekting 1,5 : 3,5).

På BFE dekker studiepoengbelønningen til instituttene kun driftsutgifter, ettersom stillinger dekkes over fastlønnsbudsjettet. Nasjonalt sett skal den ulike vektingen også dekke forskjeller i arbeidsinnsats, for eksempel teknikere og støttepersonell som trengs til praktisk undervisning. Det blir altså et spørsmål om kostnadsforskjellene for drift (ved BFE) samsvarer noenlunde med den ulike vektingen i finansieringssystemet. I følge NFH er kostnadene til undervisning omtrent dobbelt så høye som bevilgningen fra studiepoeng. Det må sies at utgifter til ph.d., som er tatt med i oversikten fra instituttet, ikke er ment dekket av studiepoengfinansieringen. En del av basisbevilgningen kan dessuten henføres til undervisning. I tillegg har NFH en sterk studentvekst. Siden resultatbevilgningen kommer to år på etterskudd, vil instituttet frem til da ha uforholdsmessig høye kostnader.

HHT mener på sin side at modellen ikke tar høyde for store utgifter til sensur. Her må det påpekes at selv om det samlede beløpet til sensur er høyt, er det relativt moderat i forhold det totale antallet studenter og den samlede studiepoengfinansieringen til instituttet.

Det er vanskelig å si noe bastant rundt vektingen mellom eksperimentelle og ikke-eksperimentelle fag. Det anses som lite hensiktsmessig å endre vektingen mellom de ulike fagene, sammenlignet med den sentrale modellen. Et alternativ kunne vært å endre vektingen i basisbevilgningen til instituttene. Men som sagt er det vanskelig å se at dagens vekting gir vesentlige skjevheter mellom instituttene.

Bevilgningene til utstyr berører de eksperimentelle miljøene mest, og behandles i egen styresak

Undervisning vs. forskning

I BFEs modell videreføres 17 % av studiepoengbevilgningen til instituttene, mot 34 % for forskningskomponentene. HHT etterlyser en begrunnelse for forskjellen. Det må først presiseres at forskjellen ikke har sammenheng med at HHT kun har ikke-eksperimentell undervisning. Dette fanges opp av de ulike studiepoengkategoriene. For undervisning vil en stor del av kostnadene være knyttet til stillinger, og dermed belastes fastlønnsbudsjettet. Eksempelvis gir en enkelt doktorgrad langt høyere driftskostnader, blant annet ved gjennomføring av disputasen. De samlede undervisningskostnadene er svært høye, men det skyldes antallet studenter og gjenspeiles også i undervisningsbevilgningen (som alene er på størrelse med den samlede bevilgningen til AMB eller NFH). Det kan naturligvis diskuteres hvor stor forskjell det skal være mellom satsene for undervisning og forskning. At det i sin tid ble valgt akkurat halv uttelling for undervisning var nok litt tilfeldig, utover at det var enkelt. Likevel gir nok dagens satser et langt riktigere bilde av kostnadsforskjellene mellom undervisning, enn om uttellingen skulle vært lik. Det foreslås derfor å beholde uttellingen for studiepoeng til halvparten av forskningssatsene. Det samme gjelder for den nye gradskomponenten.

Flercampus

Universitetets budsjettfordelingsmodell har i dag ingen komponent for å dekke merkostnadene ved å ha virksomhet i flere byer. Dette er noe fakultetet har etterlyst i sitt hørings svar. Ved BFE er

det først og fremst for HHT (og administrasjonen) at dette er en utfordring. AMB har tre vitenskapelig ansatte i Alta. Mye av undervisningen er rettet mot lærerutdanningen (HSL). Selv om det medfører noen ekstra kostnader ved reiser mellom Alta og Tromsø, kan ikke AMB sies å være et flercampusinstitutt på samme måte som HHT.

Det kan være flere måter å kompensere dette på. En justering av de ulike satsene til resultatkomponentene, for eksempel studiepoeng, vil være lite treffsikkert, ettersom de ikke har en direkte sammenheng med kostnadene ved flercampusdrift. Det kan også vurderes et fast tilskudd, et tilskudd basert på antall ansatte ved campus utenfor Tromsø eller på antall campus. For enkelhets skyld foreslås det å øke vektingen av basiskomponenten til HHT tilsvarende som for eksperimentell virksomhet. Merkostnadene HHT selv oppgir er knyttet til reiser (0,3 mill.) og tiltak for å skape bedre samhörighet i organisasjonen (0,5 mill.). Foruten dette kommer også noe kostnader med faglig kompetanseheving for en del av de ansatte fra høyskolemiljøene. En vekting på 2,5 (fra 1,5) vil gi en økning i bevilgningen for 2017 på ca. 0,5 mill.

Indirekte kostnader og leiestedskostnader

Indirekte kostnader, leiestedskostnader og refusjon av ansattes arbeidsinnsats på prosjekter, godskrives i dag fakultetet. Samtidig belastes egeninnsats samme sted. Det kommer en del signaler fra ansatte som mener at de indirekte kostnadene er (for) høye, og at man i liten grad ser noe til inntektene. Dette er blitt aktualisert ved innføringen av TDI-modellen (2015). Det er forståelig at man kan få dette Inntrykket. De indirekte kostnadene er per definisjon kostnader som ikke lar seg henføre til det enkelte prosjekt. De færreste ansatte vil derfor ha noe forhold til universitetets strømregning eller servicekostnader på kopimaskinen. Dessuten kan det være vanskelig for den enkelte å se de prioriteringene som gjøres i favør av miljøer med høy aktivitet. Det mest synlige er kanskje gjennom fordelingen av annuum, men for de som har høy aktivitet er det kanskje ikke de ekstra pengene i seg selv som motiverer.

Blant virkemidlene som allerede benyttes for å få opp prosjektaktiviteten, er:

- Prosjektinntekter gir uttelling ved tildeling av annuum.
- Prioritering av nye stillinger, både vitenskapelige og tekniske.
- Prioritering av rekrutteringsstillinger, herunder også at rekrutteringsstillinger kan inngå som egeninnsats i enkelte typer prosjekter.
- Fakultetet kan skjøte på prosjektbevilgninger til å opprette prosjektadministrative stillinger for miljøer med høy aktivitet.
- Strategisk bruk av utstyrsbevilgninger.
- På fullfinansierte prosjekter går budsjetterte lønnsmidlene for de fast vitenskapelig ansatte, tilbake til instituttet og skal komme fagmiljøet til gode.
- I enkelte tilfeller frikjøp fra undervisning.
- Bruk av strategiske midler fra dekanen eller instituttleder.

Det kan diskuteres hvorvidt dagens insentiver bør styrkes, og om det i så fall vil gå på bekostning av å opprettholde bredde i fagporteføljen. I den forbindelse er det viktig å huske på at BFE har en større bemanning enn hva som er mulig å opprettholde kun ved hjelp av grunnbevilgningen. Å oppnå gode resultater er derfor avgjørende for å opprettholde dagens bredde.

Det foreslås å videreføre dagens praksis, med noen justeringer. I forbindelse med rapporten fra utstyrsutvalget foreslås det at en del av leiestedsinntektene tilbakeføres til utstyrsanskaffelser. Det er vanskelig å tallfeste dette. For det første går deler av det man tar inn i indirekte kostnader og leiestedsinntekter ut igjen i form av egeninnsats på prosjektene. For det andre vil det være uheldig å binde seg til å sette av en bestemt sum i perioder med trang økonomi. Det er likevel ønskelig at

avsetningene til større utstyr kanaliseres til eksperimentelle miljøer med høy ekstern finansiering og områder hvor man ønsker å satse strategisk. I tillegg bør nye teknikerstillinger, utover de som ivaretar basistjenester, tildeles de samme miljøene.

Også nye vitenskapelige stillinger utover det som er nødvendig for å opprettholde nødvendig bredde, bør fordeles til miljøer med gode resultater (også etter andre indikatorer enn eksterne inntekter) eller områder man ønsker å bygge opp.

Instituttens budsjettfordelingsmodeller

Det vises til instituttens høringssvar. Instituttene viderefører stort sett indikatorene i finansieringssystemet, men tilpasser dem noe når de skal brukes på individnivå. For eksempel vil det være meningsløst å tildele annuum på bakgrunn av avlagte studiepoeng – i stedet bruker man veiledningsansvar e.l.

I og med at instituttene skal tildele midler på individnivå, må modellene ta hensyn til hva som motiverer ansatte. Den tradisjonelle måten å fordele midler på, har vært med personlig annuum. Ved etableringen av forskningsgruppene har instituttene også innført gruppeannuum. Én av tankene med dette var at man ved å slå sammen alle personlige annuum, fikk større poster som kunne benyttes mer fleksibelt (innleie av ekstrahjelp, mindre utstyr, kostbart lab.rekvisita etc.). Det var også et poeng at gruppa selv kunne vurdere behovene til den enkelte. Med personlige annuum vil det være et mål i seg selv at pengene blir brukt. Dette gir ikke nødvendigvis den mest fornuftige bruken. Og ikke minst er mye av annuumene fortsatt bundet opp i sparing til forskningstermin. Fakultetsledelsen vil ikke konkludere med hvilke prinsipper instituttene skal legge til grunn, men ber om at instituttene selv evaluerer egen ordning.

Revidering av BFEs budsjettfordelingsmodell

Arbeidsgruppen som har gjennomgått UiTs budsjettfordelingsmodell foreslår relativt begrensede endringer utover en tilpasning til endringene i det nasjonale systemet. Gruppen opererer med to alternativer for insentivstyrke i modellen. Ellers foreslås en del mindre poster flyttet eller lagt inn i fakultetenes basisbevilgning, blant annet de øremerkede midlene til utstyr og formidling. BFEs modell bør tilpasses endringene i resultatindikatorene. Utover dette er det ikke behov for å endre fakultetets modell som følge av de sentrale endringene.

Oppsummert foreslås følgende endringer i BFEs budsjettfordelingsmodell og budsjettprinsipper:

- Innføring av en indikator for kandidatproduksjon. Satsen til instituttene nedskaleres for 2017 til 17 % av universitetets sats (tilsvarende som for studiepoeng).
- HHT gis en vektning av basisbevilgning for vitenskapelig ansatte på 2,5 for å kompensere for ekstrakostnader ved å være lokalisert på flere campuser.
- Det tydeliggjøres at fakultetets budsjettmessige prioriteringer skal understøtte faglig utvikling og en styrking av BFEs strategiske målsetninger. Ved prioritering av nye vitenskapelige og tekniske stillinger utover det som er nødvendig for å opprettholde bredde i fagtilbudet, skal miljøer med høy produksjon, høyt vitenskapelig nivå eller strategisk relevans, prioriteres.
- Ved fordeling av midler til større utstyr og teknikerressurser skal miljøer som genererer et høyt bidrag i form av dekningsbidrag og leiestedskostnader, prioriteres.

— Christian Hansen
ass. fakultetsdirektør

— christian.hansen@uit.no
77 64 69 63

Dokumentet er elektronisk godkjent og krever ikke signatur